

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Postavení žen v indonéské společnosti

Obor: Indonesistika, FF UK

Jméno řešitelky: Michaela Kadlecová

Jméno oponenta: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Předložená bakalářská práce Michaely Kadlecové se zabývá společenským postavením žen v indonéské společnosti, přičemž se zaměřuje především na indonéské ženské organizace a hnutí a jejich dopad na současnou a budoucí situaci žen v indonéském souostroví. Práce je v principu rozdělena do dvou částí – první tři kapitoly jsou teoretické, zatímco druhý oddíl představují dvě analyticky pojaté kapitoly, z nichž jedna vychází z terénního výzkumu a druhá je založena na dotazníkovém šetření.

Abychom byli konkrétnější, první kapitola pojednává o historickém vývoji sociálního statusu žen od pravěku po novověk a o jejich pozici vůči mužům, ve druhé kapitole je pak stručně definován feminismus, jeho dělení na tři vlny a vývoj ženských rolí podle francouzského filozofa Gillesse Lipovetského. Třetí kapitola se pak přímo soustředí na ženská hnutí v Indonésii, na jejich vznik, vývoj, demonstrace, na významné indonéské ženy a národní hrdinky, které se zasloužily o mnoho reforem v oblasti ženských práv a rovnoprávnosti žen a mužů. Je patrně otázkou osobního názoru, zda v práci věnované otázce postavení žen v Indonésii a psané na oboru indonesistika je zapotřebí věnovat celé dvě kapitoly vývoji postavení žen v rámci lidstva jako takového od pravěku po současnost. Některé pasáže, i když jsou napsané velmi kultivovaným jazykem, působí jako vystřižené z učebnice o historii feminismu, jakkoli nemohu popřít, že některé jsou poměrně zajímavé. Já osobně – a zdůrazňuji, že jde o můj ryze osobní názor a nepovažuji jejich použití za něco chybného – bych práci po krátkém úvodu spíše otevřel třetí kapitolou.

Ta je nejen velice zdařilá, ale pro celou také velmi důležitá, jelikož poskytuje reprezentativní shrnutí významných počinů Indonésanek a důležitých událostí z hlediska vlivu ženského (nejen) emancipačního hnutí. Jedním z úspěchů ženských aktivistek v Indonésii bylo například zvýšení minimální věku u dívek pro vstup do manželství, který byl již v roce 1974 stanoven na 16 let, což je něco, co kupříkladu v sousední Malajsii chybí, jelikož z této země občas prosakují zprávy o sňatcích vyloženě dětských (např. 11letých) nevěst. Autorka také správně zmiňuje neblahou roli kontroverzních oblastních nařízení (*peraturan daerah, perda*) – i když indonéský termín zde chybí,

která mají negativní vliv na práva a svobodu žen. Jde o množství nařízení obsahující prvky šariátského práva, která nemají ukotvení v indonéské ústavě a právním systému, a přesto je lze na regionální úrovni implementovat, s tím, že omezují základní lidská práva jak muslimských, tak nemuslimských žen. Autorka ovšem také mapuje i úspěchy emancipačního hnutí, které zahrnují rostoucí zastoupení žen v národní i regionální politice, ve vzdělávání, umění a vědě.

Prakticko-analytická část práce sestává ze dvou kapitol, přičemž první část pojednává o terénním výzkumu, který je zaměřený na vybraná ženská hnutí a organizace, konkrétně Feminis Yogya, Rifka Annisa a Indonesia Tanpa Feminis, všechny působící ve městě Yogyakarta. Tato kapitola si klade za úkol zjistit okolnosti jejich posláních, cílů, kampaní a aktivit. Z rozhovorů s členkami Feminis Yogya diplomantka například zjistila například, že se soustředí mj. na osvětu v oblasti biologické a sexuální, přičemž nejde zdaleka jen o prevenci nechtěného těhotenství apod., ale také základní informace pro mladé dívky, které nemají ponětí o menstruaci, o které v Indonésii, jak autorka zjistila, dosud panuje mnoho mýtů a je nazírána velmi negativně, jako něco nečistého. Michaela dále popsala některé projevy provokativních akcí Feminis Yogya, týkajících se tématu, které však nebyly veřejností dobře přijaty. Autorka také zkoumala organizaci Rifka Annisa, která se zabývá poradenstvím, osvětou a ochranou žen, které čelí domácímu násilí, řeší rozvod nebo jsou jinak ohrožené mj. jiné kvůli svým postojům nebo přáním vymanit se z bludného kruhu patriarchálních principů, které stále převládají, navzdory popsáním změnám v politice nebo školství, kde také studuje stále více dívek a žen. Protipólem ženských aktivistek je pak konzervativní islámská organizace Indonesia Tanpa Feminis (Indonésie bez feminismu), kterou autorka také zkoumala. Jejich cílem je vyhladit feministické myšlenky z Indonésie a přimět ženy, aby se chovaly dle patriarchálního islámského kodexu. Autorka zde vypátrala, že trnem v okem jsou jim nejen aktivity feministek, ale také parlamentem momentálně diskutované zákony, které mají potírat sexuální násilí, což členové ITF považují za podporu homosexuality a LGBT komunity jako takové.

Poslední, pátá, kapitola pojednává o dotazníkovém šetření, jehož výzkumným vzorkem se stalo 11 členek organizace Feminis Yogya ve věku 21–30 let, jehož cílem je získat informace a autentický pohled na momentální společenské postavení dívek a žen žijících v Yogyakarta. Domnívám se, že dotazník byl velmi dobře strukturovaný, díky čemuž pak autorka mohla zjistit opravdové názory členek hnutí, které se takto mohly vyjadřovat svobodně a otevřeně. Škoda je, že diplomantka neoslovila a nezjistila názory také jiných žen, které nejsou typickými feministkami, ale chápu, že v rámci krátké doby, kterou na svůj výzkum měla, a současně, pokud své bádání prováděla ve stále konzervativnější Indonésii (samozřejmě až na popsané výjimky emancipovaných autorek a aktivistek), bylo by zjišťování jejich postojů nanejvýš obtížné.

Pokud bych měl shrnout svůj dojem z této závěrečné práce, jde o velmi zdařilý a vyvážený text, kultivovaný a bez překlepů, a především otevírající velmi aktuální a citlivou problematiku, která se stále více dostává „do křížku“ se sílícím konzervativním islámem. To vše pojednala autorka poctivě a pečlivě, poskytla obsáhlý teoretický úvod (byť jsem jeho obsáhlost kritizoval) a především vypracovala kvalitní empirickou část. To, co považuji za zvláště pozoruhodné, je zlepšení kvality textů M. Kadlecové, protože ještě před rokem a půl její seminární práce byly jak po jazykové, tak po obsahové stránce o dost slabší. Rád proto doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji známkou „výborně“.

V Praze 28. srpna 2019

PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.